

1 המעיל של כהן הגדול – פרשת תצוה

2 לקח טוב

3 ועשית על שוליו, כמה הם, שבעים רמונים ושבעים זגין כנגד שבעים זקנים, ואחד גדול
4 מלפניו כנגד שבעים ואחד. וחלולין היו, והיו כמו חצצין של זהב שהיה קולן נשמע, וזה נס
5 גדול היה, שהפעמון היה של זהב, והרמון של תכלת וארגמן ותולעת שני, והיה מקיש וקולו
6 נשמע, כאילו היה כולו של זהב. ויש אומרים הכיסין היו של תכלת וארגמן ותולעת שני
7 והפעמונים היו בתוכן.. (שמות כח לג)

8 רמב"ם משנה תורה

9 המעיל כולו תכלת, וחוטיו כפולין י"ב, ופיו ארוג בתחילת אריגתו, ואין לו בית יד, אלא
10 נחלק לשתי כנפים מסוף הגרון עד למטה, ואינו מחובר אלא כנגד הגרון, והקורע פי המעיל
11 לוקה, והוא הדין לכל בגדי כהונה הקורען דרך השחתה לוקה. (כלי המקדש פרק ט ג)

12 ומביא תכלת וארגמן ותולעת שני, כל מין שזור ח', נמצאו חוטי השולים כ"ד, ועושה אותן
13 כמין רימונים שלא פתחו פיהן ותולה אותם במעיל, ומביא ע"ב זוגים ובהם ע"ב ענבולים,
14 הכל זהב, ותולה ל"ו בשולי כנף זה, ול"ו בשני, עד שיהיו שוליו משני צדדיו פעמון ורימון
15 פעמון ורימון. (שם שם ד)

16 בעל העקדה

17 המעיל מכפר על לשון הרע, כי היה המנהג בכל הדורות ללבוש מלבושים נאותים לאיש כמעשהו, ועטיית המעיל נתייחדה
18 לחסידים ולפרושים, כבשמואל א' כ"ח "והוא עוטה מעיל", וראוי שיתאימו מעשיו הפנימיים לכך, וכך ילבש הכהן המעיל
19 המורה על הפרישות והנקיות, ועל שוליו הפעמונים, שיהיה פרסומו מתאים למלבושיו. אמנם הם רמוני תכלת וארגמן
20 ובתוכם פעמוני זהב שאין קולם רם, רוצה לומר שלא ישתדל לפרסם דבריו, ואפילו המעט שיפרסם יהיה מעט ממה שיש
21 בו, ולא יעשנו עיקר. אם כן יבטל המעיל ממנו לשון הרע, וילמדו שאין ראוי לדבר בגנאי האנשים, שאפילו הריקים
22 מלאים מצוות כרימון... (שם שם א)

23 אברבנאל

24 המעיל הוא לרמוז על ההשגחה, ובו הפעמונים להודיע שכל מעשיו נראים ונשמעים, או הוא רמוז על עבודת הכהן
25 הגדול... (שם שם ו)

26 מעיל האפוד - קראו לו כך כי האפוד עליו, ויהיה כולו תכלת להבדילו מהאפוד שעליו, ושפתו ארוגה כפול, שלא תקרע
27 מכובד החושן והאפוד התלויים בו. והיה כדעת הרמב"ן מעיל עוטה, ואולי היו בו נקבים לידים. ונשמע קולו - כדי
28 שיתבונן שהוא נמצא במקדש, ומה שמוטל עליו. ומזה הטעם אסור לכהנים להכנס שתויי יין. או הטעם שידעו בחוץ
29 שהכהן הגדול לא מת. ולהמקובלים הוא מעין נטילת רשות להכנס למלך. (שם לא ולה)

30 אלשיך

31 מעיל האפוד - מכפר על הקול, שרבה רעת האדם בו, עיין שם. והנה ז' תועבות מסתבכים בדבור: גניבת דעת וחונף, שמע
32 שוא והוצאת דבה, ליצנות ודברי ריבות, לשון הרע וספור בגנות חברו, רכילות לשלח מדנים, נבלות פה, ואמן של כולן
33 היא שיחה בטלה. וכל זה רמז במעיל: כליל תכלת - שהדבור יתייחס רק לדברים אלקיים שהתכלת רומזת עליהם. ופי
34 ראשו בתוכו - שיהיה תוכו כבדו ולא יחנף. שפה לפיו - לבלום פיו מלהוציא דבר, וגם אם יקניטהו חברו לא יקרע - שעל
35 ידי זה לא יבא לידי פירוד. פעמון ורמון - בין שני רימונים פעמון, לומר שידבר רק חצי מהשתיקה, וכן נתן ה' לאדם פה
36 אחד ושתי עינים, שחצי מה שיראה יגיד, ומלבד מה שדבריו מועטים יהיה בנחת ובקול נמוך, ויהיו דבריו יקרים כזהב,
37 ולא ידבר היתול וליצנות המרגילים שחוק, וכמה הזהירו רז"ל שבמקום גילה רעדה, בל תת מקום לשטן לקטרג, כדרכו
38 לערבב כל שמחה. ושם את הקול בשולי המעיל, לומר שלא ימהר להשיב ולריב, כי אם ימתין עד ינוח רוגזו. פעמון זהב
39 ורימון - אמר על הולך רכיל, שאפילו סוד של עצמו לא יגלה, כי יתן לבן בריתו מכשול שיגלהו, ורוצה לומר: אם הסוד
40 מקשקש בקרבו כענבל בזוג אל תגלהו, אלא יהיה כרימון שגרעיניו כמוסים בתוכו. ועל הדובר נבלה אמר והיה על אהרן
41 לשרת - ואיך יהפוך כלי שרת לאחד הביבין, ויבקש מפניו בפה טמא... (שם שם לא)